

Gemeente
Haarlem

Actieplan 2026-2027

Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen

Inhoud

1	Inleiding	3
2	MVOI thema's	5
3	Stand van zaken	6
3.1	Resultaten	6
3.2	Haarlem Europese koploper	6
3.3	Inkoopproces	7
3.4	MVOI thema's	7
3.5	Bestuurlijk speerpunten	8
4	Ambitieniveaus	9
5	Klimaat	10
6	Milieu & biodiversiteit	11
7	Circulariteit	12
8	Ketenverantwoordelijkheid	13
9	Diversiteit & inclusie	14
10	Social Return	15

1 Inleiding

De gemeente Haarlem geeft jaarlijks aanzienlijke bedragen uit aan de inkoop van producten, diensten en werken, zoals onderhoud van de openbare ruimte, jeugdzorg en ICT-hardware. Deze uitgaven zijn gebonden aan wet- en regelgeving die waarborgen dat gemeenschapsgeld zorgvuldig wordt besteed. Tegelijkertijd biedt inkoop een krachtig instrument om maatschappelijke, economische, sociale en ecologische doelstellingen te realiseren. Door strategisch in te kopen kunnen we als gemeente bijdragen aan een duurzame en inclusieve samenleving en beter inspelen op toekomstige uitdagingen.

De ambities op het gebied van inkoop zijn vastgelegd in het **strategisch inkoopbeleid 'Met inkoop samen meer bereiken'** (oktober 2021). Dit beleid is gebaseerd op drie pijlers: de lokale economie, sociaal inkopen en duurzaamheid. In november 2022 heeft Haarlem het **landelijke manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI)** ondertekend. MVOI betekent dat bij elke inkoopbeslissing rekening wordt gehouden met de effecten op mens, milieu en welvaart. Waar het strategisch beleid de basis legde, biedt dit Actieplan MVOI 2026–2027 concrete handvatten om verdere stappen te zetten richting de realisatie van bestuurlijke ambities.

In 2015 zijn de 17 Global Goals (ook **Sustainable Development Goals of SDG's**) door alle lidstaten van de Verenigde Naties, waaronder Nederland, aangenomen. De Global Goals, ook wel Sustainable Development Goals (SDG's) genoemd, zijn 17 wereldwijd erkende doelen van de Verenigde Naties voor een duurzame en inclusieve samenleving. De VNG is het Gemeenten4Global-Goals-netwerk gestart, waarin Haarlem participeert. De gemeente heeft in 2021 de City Deal Impact Ondernemen ondertekend. Daarmee wordt wederom de inzet onderstreept om ook via inkoop maatschappelijke impact op het gebied van deze global goals te realiseren. De thema's van het landelijk manifest MVOI (klimaat, milieu & biodiversiteit, circulariteit, ketenverantwoordelijkheid, diversiteit & inclusie en social return) sluiten nauw aan bij deze Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties. Dit Actieplan volgt de zes MVOI-thema's, maar benoemt per thema de specifieke SDG's, zoals SDG 8

De Haarlemse inkoopdoelstellingen via drie pijlers uit het Strategisch Inkoopbeleid 2021 'Met inkoop samen meer bereiken'

Lokale economie

- Lokaal ondernemingsklimaat en kansen nieuwe economie
- Inkopen bij lokale marktpartijen indien mogelijk (MKB)
- Impact Ondernemers faciliteren en stimuleren
- Innovatiegericht inkopen
- Regionaal inkopersplatform: Kennemer Inkoop Platform

Sociaal

- Regionaal protocol Social Return
- Bijzondere positie Spaarne Werkt
- Diversiteit & inclusie
- Right to Challenge
- Internationale sociale voorwaarden / Ketenverantwoordelijkheid

Duurzaamheid

- Maatschappelijk Verantwoord Inkopen
- Circulair inkopen
- Klimaatbewust

(Eerlijk werk en economische groei), SDG 12 (Verantwoorde consumptie en productie) en SDG 17 (Partnerschappen om doelstellingen te bereiken). Door deze koppeling expliciet te maken, wordt het mogelijk om de maatschappelijke impact van inkoop beter te monitoren en te versterken.

De gemeenten Haarlem en Zandvoort **werken ambtelijk samen**. Deze samenwerking is gebaseerd op integratie in de Haarlemse organisatie en werkwijzen, waarbij efficiëntie en harmonisatie voorop staan. Tegelijkertijd blijven beide gemeenten bestuurlijk zelfstandig en behouden zij de ruimte om eigen beleid te voeren. Waar mogelijk wordt beleid op elkaar afgestemd, tenzij de lokale situatie in Zandvoort vraagt om een andere aanpak. Voor de uitvoering van dit Actieplan betekent dit dat Zandvoort in de praktijk grotendeels meebeweegt met de Haarlemse MVOI-ambities en dat bij gezamenlijke inkooptrajecten geldt dat het meest ambitieuze beleid leidend is. Daarnaast heeft Zandvoort bestuurlijk ingestemd met zowel de ambities van de **Metropoolregio Amsterdam (MRA)** op het gebied van circulariteit als met het **regionale beleid en protocol voor Social Return on Investment (SROI)**. Zo wordt ook in Zandvoort, waar passend, bijgedragen aan de maatschappelijke doelen die met dit Actieplan nagestreefd worden.

2 MVOI thema's

In het Manifest MVOI zijn zes thema's geïdentificeerd voor maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen:

- **Klimaat:** tegengaan van klimaatverandering, vooral door afname van de CO₂-uitstoot.
- **Milieu en biodiversiteit:** tegengaan van milieuverontreiniging, mede ter bescherming van de biodiversiteit.
- **Circulariteit:** helpen opbouwen van een circulaire economie.
- **Ketenverantwoordelijkheid:** stimuleren van ketenverantwoordelijkheid van bedrijven ter voorkoming van misstanden op het gebied van arbeidsomstandigheden, mensenrechten en milieu.
- **Diversiteit en inclusie:** stimuleren van een diverse en inclusieve samenleving waarin men wordt behandeld en beoordeeld op wat ze kunnen en niet op wie ze zijn, van wie ze houden, waar ze vandaan komen of wat ze geloven.
- **Social Return:** het bieden van eerlijke kansen aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Deze landelijke MVOI thema's vallen onder de gemeentelijke pijlers Sociaal inkopen en Duurzaamheid van het Strategisch Inkoopbeleid van de Gemeente Haarlem. Met dit Actieplan wordt verder gegaan op de reeds ingezette koers van deze pijlers.

In het landelijk manifest ontbreekt de **pijler Lokale Economie uit het Strategisch Inkoopbeleid** van de gemeente. Deze pijler is gebaseerd op de Haarlemse Economische Visie: versterking van het ondernemings- en vestigingsklimaat richting een duurzame, inclusieve en vitale stad met voldoende werkgelegenheid. Ook is een uitgangspunt dat inkopen bij lokale marktpartijen bijdraagt aan het versterken van de lokale en regionale economie.

Met de Haarlemse Economische Visie wordt ingezet op een duurzame, inclusieve en vitale stad met voldoende werkgelegenheid. Deze koers loopt parallel met de landelijke MVOI-thema's. In onderliggend Actieplan is daarom gekeken naar synergie van de Haarlemse koers en de landelijke thema's. Zo wordt bij het thema SROI ingezet op acties ter verdere ontwikkeling van het **Kennemer Inkoop Platform**. Dit platform is een regionale samenwerking om lokale impactondernemers makkelijk vindbaar te maken. Hiermee wordt dus in de uitwerking van de landelijke MVOI-thema's gekozen voor een oplossing die ook bijdraagt aan de Haarlemse pijler Lokale Economie.

3 Stand van zaken

3.1 Resultaten

De afgelopen jaren is ingezet op inkoopdoelstellingen in de drie pijlers van het Strategisch Inkoopbeleid: lokale economie, sociaal inkopen en duurzaamheid. Hiermee zijn reeds goede resultaten behaald.

- Inkopen bij lokale marktpartijen kan bijdragen aan het versterken van de lokale en regionale economie, en dan met name het Midden- en Klein Bedrijf (MKB). Sinds 2018 is een uitnodigingsbeleid van kracht, waarbij lokale partijen worden uitgenodigd om een offerte in te dienen voor opdrachten die geschikt kunnen zijn voor het lokale MKB. In 2024 is er voor ongeveer € 171 miljoen aan facturen van Haarlemse bedrijven uitgegeven en voor circa € 66 miljoen aan regionale bedrijven.
- Onder sociaal inkopen valt Social Return on Investment (SROI). Hierbij geldt het gemeenschappelijk beleid en protocol voor de regio Zuid-Kennemerland. Uit de jaarlijkse, regionale rapportage bij subsidies én inkoop blijkt dat het aantal mensen dat dankzij SROI geholpen is aan werk, stage of ervaring, zo'n 750 mensen in 2024 is.
- Onder de door Haarlem gehanteerde definitie van duurzaam inkopen vallen klimaat- en milieubewust inkopen en circulair inkopen. Wat betreft circulair inkopen scoort de gemeentelijke organisatie volgens de meetmethode uit de [MRA Roadmap Circulair Inkopen & Opdrachtgeverschap](#) 72% over 2024. Binnen de MRA is de bestuurlijke ambitie om in 2025 voor 50% circulair in te kopen. In juni 2023 rapporteerde de MRA dat de 19 rapporterende MRA-overheden gemiddeld op 37% circulair inkopen over 2022 zaten.

3.2 Haarlem Europese koploper

Haarlem is een koploper op het gebied van MVOI in Europa. Zo is de gemeente met haar SROI-beleid opgenomen als 'good practise' in een officiële publicatie van de Europese Commissie: [Making socially responsible public procurement work - Publications Office of the EU](#).

- Sinds 2017 is Haarlem coördinator van het '[Urban Agenda partnerschap' rondom innovatief en verantwoord aanbesteden](#) en pakt daarbij een activerende rol op voor Europese decentrale overheden. De gemeente neemt deel aan verschillende Europese projecten, kennis wordt uitgebreid door middel van workshops, trainingen, kennisuitwisseling en best practices, en er wordt een bijdrage geleverd aan de lokale economie.
- Sinds 2019 is Haarlem voorzitter van de [Eurocities](#) werkgroep Inkopen. Eurocities is een gerenommeerd Europees netwerk voor steden en de werkgroep houdt zich bezig met kennisuitwisseling rondom MVOI, zoals circulariteit, diversiteit en inclusie, Social Return en klimaat.
- In 2020 heeft Haarlem de [Procura+ award](#) gewonnen voor 'European Procurement Initiative of the Year' voor 'A cooperative approach to supplier management to achieve a circular and sustainable city' met de GWW-aanbestedingen 'Samenwerkingsovereenkomst projectmanagement & ingenieursdiensten' en 'Raamovereenkomst Groot Onderhoud'. Deze award kijkt naar bijdragen aan strategische, duurzame, circulaire en innovatieve inkoop.
- In 2022 heeft Haarlem een prijs van de European Innovation Council (EIC) gewonnen als [European Rising Innovative city](#) en mocht in 2023 de eretitel de 'Meest innovatieve middelgrote stad van Europa' dragen. In 2024 is een deel van het prijzengeld aan het stimuleren van MVOI besteed. Lokale innovatieve bedrijven met maatschappelijk verantwoorde sociale en circulaire impact konden met hun initiatieven, producten en services geldprijzen winnen om te investeren in de verdere ontwikkeling van hun maatschappelijk verantwoorde ondernemingen.
- Sinds 2023 is Haarlem lid van een [Alumni netwerk](#). Het Alumni netwerk is een netwerk van alle Europese steden die ooit een Innovatieprijs hebben gewonnen. Als onderdeel van de 'crème de la crème' van Europa kan Haarlem gebruik maken van een schat aan kennis en ervaring op het gebied van innovatief en maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen binnen dit netwerk.

3.3 Inkoopproces

Het inkoopproces van de gemeente Haarlem is inmiddels zo ingericht dat structureel de kansen op het bereiken van de bestuurlijke ambities bekeken worden. Bij elk nieuw aangemelde aanbesteding krijgen inkopers en budgethouders instructies mee of, en hoe, duurzaamheid, sociaal en lokaal inkopen het beste meegenomen kunnen worden. Dit wordt vastgelegd in de Inkoopkalender. Monitoring vindt plaats via de aanbestedingen op die inkoopkalender, en via rapportage op de inkoopdoelstellingen.

- Met deze inrichting van het inkoopproces worden alle Europese en andere openbare aanbestedingen van de gemeente geïdentificeerd op de bijdrage aan de inkoopdoelstellingen, en dus aan de MVOI thema's. Bij onderhandse aanbestedingen is dit minder duidelijk.
- Het **Kennemer Inkoop Platform** is een samenwerking tussen o.a. de regio-gemeenten in Zuid-Kennemerland & IJmond om sociaal, innovatief en duurzaam inkopen te stimuleren. Met dit platform zijn impactondernemers makkelijk vindbaar voor inkopers van gemeenten, bedrijven en organisaties, en kunnen de juiste bedrijven uitgenodigd worden voor onderhandse aanbestedingen.
- De uitvoeringsfase van het inkoopproces blijft nog iets achter in het zichtbaar sturen op contractuele afspraken ten aanzien van MVOI-thema's. Onder andere om dit te ondersteunen is een contractenapplicatie aangeschaft. Deze applicatie ondersteunt het contractbeheer en contractmanagement. De missie en visie op contractmanagement binnen de organisatie is inmiddels vastgesteld en het beleid wordt ontwikkeld. De eerste fase van de applicatie is inmiddels grotendeels gereed om via een pilot in gebruik te worden genomen en daarna versneld te worden uitgerold.

3.4 MVOI thema's

Haarlem is een groene, duurzame en sociale stad. De gemeente wil inzetten op alle zes thema's van het landelijk MVOI-manifest.

- Sinds 2021 kent Haarlem een Duurzaamheidsbegroting voor o.a. effectief **klimaat**beleid. De duurzaamheidsbegroting is een instrument voor het

gemeentebestuur van Haarlem om tot een efficiënte besluitvorming te komen over een doelmatige en doeltreffende inzet van middelen, en hierover verantwoording af te leggen. De gemeente beoogt duurzaamheid te versleutelen in de haarvaten van de beleids-, investerings- en besluitvormingsprocessen van de gemeente. Voorbeelden hiervan zijn dat de gemeente gecertificeerd is op niveau 3 van de CO₂-Prestatieladder en dat duurzaamheid een vast onderdeel is van bestuurlijke nota's. Haarlem neemt duurzaamheid dus niet enkel mee in de inkoop, maar zet in op een organisatiestructuur en -omgeving waarbij het handelen, het denken en de besluitvorming over duurzaamheid geborgd wordt.

- **Milieu & biodiversiteit** wordt bij onze gemeentelijke inkoop nog niet structureel toegepast. Wel wordt het incidenteel uitgevraagd binnen het GWW en de groenvoorziening. Milieubewust inkopen omvat het tegengaan van milieuverontreiniging (stikstofuitstoot), luchtverontreiniging en gebruik van schadelijke stoffen en pesticiden. Dit mede ter bescherming van de biodiversiteit. Maar ook het tegengaan van voedselverspilling en het verminderen van watergebruik en energiegebruik vallen hieronder.
- Om in 2040 een **circulaire** stad te zijn is het actieprogramma Circulaire Economie ontwikkeld. Haarlem focust zich op vijf actielijnen: eigen organisatie, bouw, textiel, voedsel en consumptiegoederen. Hierbij wordt nauw samengewerkt met verschillende (keten)partners. Zo is enkele jaren geleden een pilot gedaan met het circulair slopen van een oud gemeentekantoor; het pand Koningstein. Ook is in 2024 de Circulaire Grondstoffenhub geopend, zijn we een samenwerking aangegaan met Fairphone en hebben we onze afvalstromen in kaart gebracht. Circulair Inkopen is verankerd in beleid en in interne systemen en afspraken. Haarlem zet in op het vergroten van de impact.

Haarlem wil verantwoordelijkheid nemen voor het voorkomen van misstanden op het gebied van arbeidsomstandigheden en mensenrechten, de **ketenverantwoordelijkheid**. Hierbij wordt gekeken naar de Internationale Sociale Voorwaarden (ISV), gebaseerd op de fundamentele arbeidsnormen van de International Labour Organization en relevante mensenrechtenverdragen, zoals afschaffing van dwangarbeid, slavernij en kinderarbeid. Het nemen van de ketenverantwoordelijkheid gebeurde tot nu toe in een beperkt aantal gevallen.

Zo heeft de gemeente in 2019 via ICLEI (partner bij de EU Urban Agenda) deelgenomen aan een Europese pilot met de steden Londen, Barcelona en Stockholm voor de inkoop van eerlijke ICT-hardware. Haarlem is lid van de **NGO Electronics Watch** ter monitoring van de mensenrechten bij het delven van grondstoffen en de productie van electronica.

Het thema **Diversiteit & inclusie** heeft een interne component, gericht op een ambtelijke organisatie waar diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid (DIG) vanzelfsprekend in het doen en denken verankerd zitten, en een externe component, gericht op een tolerante stad, waar plek is voor diversiteit en waarbij iedereen moet kunnen meedoen, ongeacht opleidingsniveau, sociaal-culturele achtergrond, seksuele voorkeur of genderidentiteit. Er zijn budgetten vrijgemaakt en bij inhuurtrajecten wordt het standaard in aanbestedingen meegenomen. De gemeente wil toepassing van dit thema bij inkoop vergroten.

Het thema **Social Return** is verankerd in het **Regionale Beleid met bijbehorend protocol**, en de interne processen. Social Return wordt waar mogelijk bij inkoop toegepast. Hierbij wordt continue ingezet op het vergroten van de impact: meer mensen aan het werk. Door kennisoverdracht en advies wordt leiderschap richting de markt aangetoond, wat onder andere blijkt uit het opnemen van Haarlem als goed voorbeeld door de Europese Commissie en de grote belangstelling uit binnen- en buitenland voor het gebruiken van het Kennemer Inkoop Platform voor de invulling van een Social Return-verplichting.

3.5 Bestuurlijk speerpunten

Het bestuurlijke speerpunt van de Haarlemse MVOI-ambities voor de jaren 2026 en 2027 ligt bij de thema's klimaat, circulariteit en Diversiteit & inclusie.

De impact van inzet op het thema **Klimaat** is goed te meten via CO₂-uitstootvermindering en past tevens binnen de ontwikkelingen rond de duurzaamheidsbegroting. Ambitieuze inzet van inkoop kan dit versterken.

Bij het thema **Milieu en biodiversiteit** zetten we in op een ontwikkelingstraject, waarbij we ons eerst concentreren op de basis op orde om dan ná 2026 de volgende stappen te zetten.

Ten aanzien van **Circulariteit** zijn er binnen de MRA afspraken en samenwerkingsverbanden tot stand gekomen. De ambitie van de MRA is om tot de meest circulaire grootstedelijke regio's van Europa te behoren.

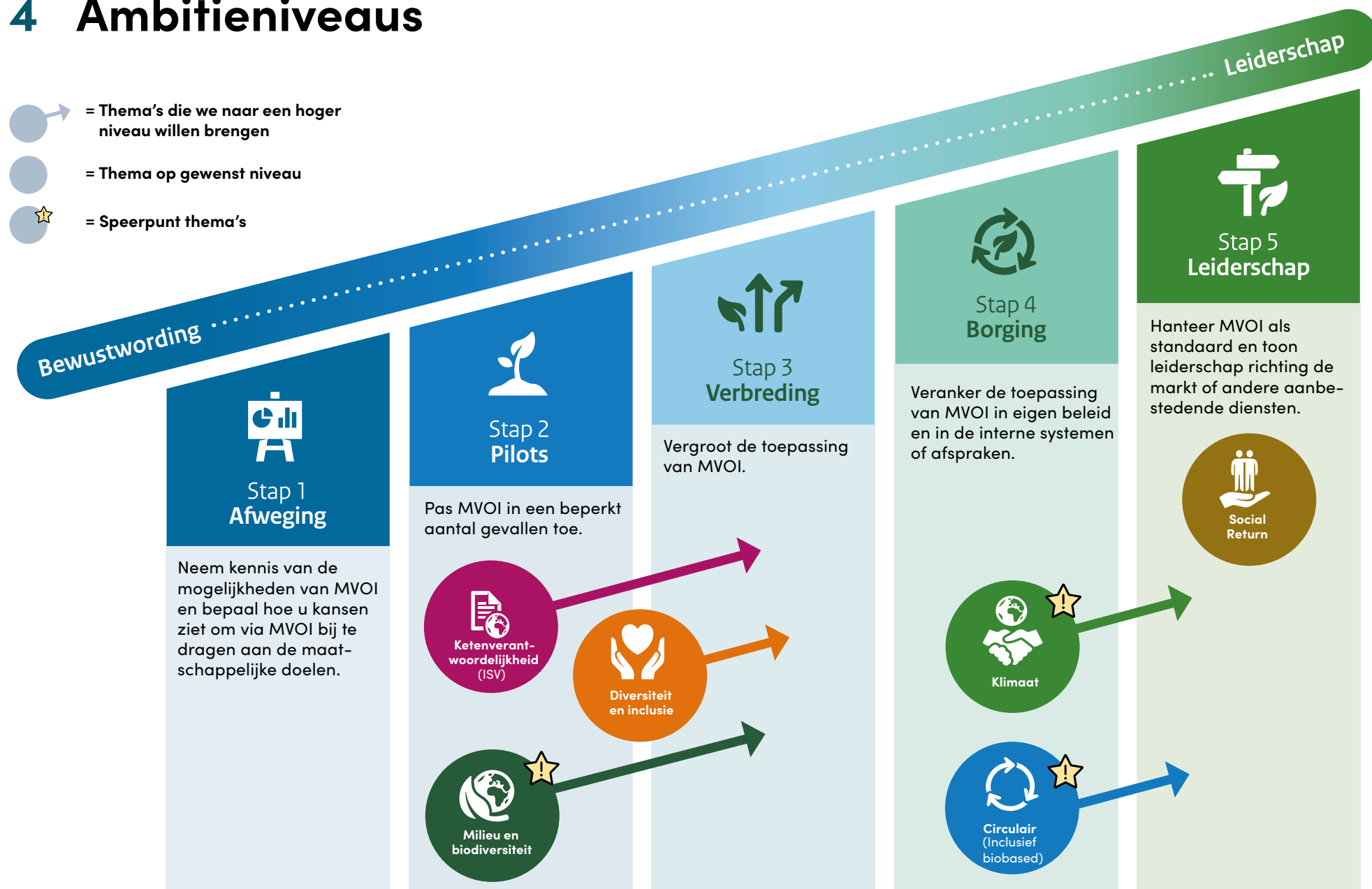
Ketenverantwoordelijkheid is een mondiaal vraagstuk met relatief weinig invloed van een enkele gemeente. Haarlem zoekt de kennis en ervaring op van binnen- en buitenland en richt zich zo veel mogelijk op beheersing van de grootste risico's.

Het thema **Diversiteit & inclusie** wordt expliciet genoemd in het Coalitieakkoord 2022-2026 'Actie! Aan de slag voor een sociale, groene en leefbare stad.' De opdracht is een actief diversiteitsbeleid voor de eigen gemeentelijke organisatie in te voeren en dit ook toe te passen als voorwaarde bij subsidie- en inkoopbeleid. Het Actieplan MVOI draagt hieraan bij.

Haarlem is koploper op het gebied van **Social Return (SROI)**, en we streven ernaar deze sterke positie te behouden. Hoewel extra inzet momenteel niet nodig is, houden we aandacht voor dit belangrijke thema.

4 Ambitieniveaus

- = Thema's die we naar een hoger niveau willen brengen
- = Thema op gewenst niveau
- = Speerpunt thema's

5 Klimaat

Door klimaatbewust in te kopen, voorkomen we uitstoot van CO₂ en andere broeikasgassen. Zo leveren we een bijdrage aan energiebesparing en de transitie naar duurzame energiebronnen.

De ambitie is om van Borging (niveau 4) te gaan naar Leiderschap (niveau 5 in 2027)

Beleidskader:

- Het stadsbestuur van Haarlem maakt zich zorgen over het klimaat en wil haar verantwoordelijkheid nemen om de klimaatcrisis het hoofd te bieden. Zo wil Haarlem in 2040 aardgasvrij zijn.
- In 2030 streven we naar een CO₂-reductie van minimaal 60% ten opzichte van 2017. Haarlem streeft hiermee naar een sneller tijdspad dan het Klimaat-akkoord van Parijs.
- Haarlem heeft de convenanten [Toekomstbestendig Bouwen](#) en [Green Deal Houtbouw MRA](#) en de [Circulaire Deal Secundaire Bouwmaterialen](#) ondertekend.

Wat betekent dit voor inkoop?

- We stimuleren leveranciers om structureel hun CO₂-uitstoot te verlagen door over te stappen op duurzame energie en door de energie-efficiëntie te verbeteren in hun productie en logistiek.

Toepassing:

- Kansrijke categorieën: GWW, bouw, energie, transport & mobiliteit, commerciële diensten en elektronica & telecommunicatie.

Acties & planning:

2026

- Verder inzetten op CO₂-reductie door het uitvragen van de CO₂-Prestatieladder, Milieukostenindicator (MKI), GPR-gebouw of Milieu Prestatie Gebouwen (MPG) als gunningscriterium in aanbestedingen.
- Introductie van het nieuwe dashboard voor de rapportage van de KPI's op het gebied van duurzaamheid door de raamcontractpartners.

2027

- Uitrollen van de impactmeting: rapporteren CO₂-reductie per inkooptraject.

Voor de aanbesteding **Energie** heeft Haarlem een Dynamisch Aankoopstelsel (DAS) ingericht om duurzame energie in te kopen van ondernemers uit de eigen regio. Via de zogenaamde EnergieMarktplaats wordt lokaal opgewekte groene stroom – van bijvoorbeeld coöperatieve zonnedaken of windmolenparken – rechtstreeks aangeboden aan verschillende Noord-Hollandse gemeenten. Dankzij deze innovatieve manier van inkopen neemt gemeente Haarlem 100% groene stroom af en stimuleren we tegelijkertijd de opwek van schone opwek in de regio.

6 Milieu & biodiversiteit

Milieubewust inkopen omvat het tegengaan van milieuverontreiniging (stikstofuitstoot), luchtverontreiniging en het gebruik van schadelijke stoffen en pesticiden ter bescherming van de leefomgeving en de biodiversiteit.

De ambitie is om van Pilots (niveau 2) te gaan naar Verbreding (niveau 3 in 2027)

Beleidskader:

- Klimaatbestendig in 2050: met meer groen en meer water in de stad is Haarlem beter opgewassen tegen hevige regenval, hittestress en langdurige droogte.
- Haarlem heeft vanaf 1 januari 2022 een milieuzone. We breiden deze grootstedelijke milieuzone in 2025 uit naar een nul-emissie-zone voor stadslogistiek ter bevordering van de luchtkwaliteit.
- Haarlem heeft het [Schone Lucht Akkoord](#) en het [Convenant Schoon- en Emissieloos Bouwen](#) ondertekend.

Wat betekent dit voor inkoop?

- Producten/diensten inkopen die een positieve bijdrage leveren aan de natuur en biodiversiteit, zoals de aanleg van groene daken of het maken van afspraken over groen maaien.
- Producten inkopen met een minder negatieve bijdrage/lagere milieubelasting, zoals minder milieu-impact op water, bodem en lucht of het voorkomen van hinder op de leefomgeving.

Toepassing:

- Kansrijke categorieën: groenvoorziening, GWW, gebouwen, mobiliteit, bedrijfskleding, catering inclusief koffie en thee.

Acties & planning:

2026

- Standaard uitvragen van de MVI criteria niveau 2 (significant) in alle aange- melde aanbestedingen.
- Minimaal trede 2 op de Natuurladder behalen voor GWW projecten met de raamcontractpartners.

2027

- Ontwikkeling van Kritieke Prestatie Indicatoren (KPI's) op het gebied van biodiversiteit.

Bij de aanbesteding *Duurzame warme drankenvoorzieningen* is ingezet op fairtrade en biologische warme dranken om de negatieve impact van de koffie-, thee- en cacao-teelt voor mens en milieu te beperken. Daarnaast is gestuurd op het sluiten van de keten door het koffieresidu in te laten zamelen door de leverancier, waarna het gebruikt wordt als voedingsbodem voor het kweken van oesterzwammen. Deze oesterzwammen worden vervolgens verwerkt tot snacks, die door de cateraar van de bedrijfskantine worden afgenomen.

7 Circulariteit

In een circulaire economie worden producten en materialen zo hoogwaardig mogelijk opnieuw ingezet, waardoor hun waarde wordt behouden en grondstofkringlopen worden gesloten. Dit biedt niet alleen voordelen voor het milieu, maar ook kansen voor de (lokale) economie, innovatie en werkgelegenheid.

De ambitie is om van Borging (niveau 4) te gaan naar Leiderschap (niveau 5 in 2027)

Beleidskader:

- Haarlem wil een circulaire stad zijn in 2040, tien jaar eerder dan de landelijke doelstelling op het gebied van circulariteit.
- De Metropoolregio Amsterdam (MRA) wil in 2025 tot de meest circulaire grootstedelijke regio's van Europa behoren. De ambitie is om **koploper zijn op het gebied van circulaire inkoop**.
- MRA ambities: in 2022 wordt 10% en in 2025 50% circulair ingekocht. Sinds 2021 wordt meer dan 50% gehaald conform uit de **MRA-Roadmap**, het onderdeel borging blijft nog achter (circa 10%).

Wat betekent dit voor inkoop?

- Het optimaliseren van de grondstoffenstroom door het terugbrengen van primair grondstofverbruik, het verlengen van de levensduur van producten en componenten en het sluiten van de materiaalstromen door hergebruik. De **R-ladder** geeft de mate van circulariteit aan. Strategieën hoger op de ladder, besparen meer grondstoffen. Hoe hoger een strategie op de R-ladder staat, hoe meer circulair de strategie is. Waarbij R1 de hoogste trede is.

Toepassing:

- Kansrijke categorieën: gebouwen, GWW, ICT, textiel, meubilair.

Acties & planning:

2026

- Minimaal 65% circulair uitvragen volgens de MRA meetmethode en sturen op circulariteit in de uitvoering (minimaal 25%).
- Pilots op het gebied van circulaire financiering en monitoring uitvoeren die voortkomen uit de krachtenbundeling Rijk-Regio Circulair Inkopen.

2027

- Minimaal 70% circulair uitvragen volgens de MRA meetmethode en sturen op circulariteit in de uitvoering (minimaal 50%).
- Doorontwikkeling naar circulair opdrachtgeverschap: vóór een aanbesteding kijken naar ingrijpen op zo hoog mogelijke trede van de R-ladder.

Bij de award-winnende aanbesteding **Raamovereenkomst Groot Onderhoud** (in de openbare ruimte) koos Haarlem al in 2019 voor circulariteit. Deze insteek heeft geleid tot samenwerking op dit punt tussen de aannemers en uiteindelijk tot de oprichting in 2024 van de Circulaire Grondstoffenhub in de Waarderpolder, waar herbruikbare materialen, zoals gebruikte straatstenen, uit Haarlemse projecten worden opgeslagen, gesorteerd en opnieuw ingezet.

8 Ketenvaantwoordelijkheid

Bij ketenvaantwoordelijkheid neemt iedere schakel in de productieketen zijn vaantwoordelijkheid om misstanden tegen mens, natuur en milieu in de keten op te sporen en aan te pakken.

De ambitie is om van Pilots (niveau 2) te gaan naar Verbreding (niveau 3 in 2027)

Beleidskader:

- Ketenvaantwoordelijkheid is opgenomen in het Haarlems 'Strategisch Inkoopbeleid 2021'. Er zijn geen aanvullende doelstellingen op dit thema geformuleerd.

Wat betekent dit voor inkoop?

- Leveranciers stimuleren om misstanden tegen mens, natuur en milieu in de keten op te sporen en aan te pakken door Internationale Sociale Voorwaarden (ISV) te stellen, door due diligence (gepaste zorgvuldigheid) als voorwaarde te stellen bij de uitvoering van een opdracht of door certificaten en keurmerken, zoals Forest Stewardship Council (FSC) en Fair Trade uit te vragen.

Toepassing:

- Kansrijke categorieën: ICT, bedrijfskleding, bepaalde levensmiddelen, hout en natuursteen.

Acties & planning:

2026

- Standaard uitvragen **MVI criteria** niveau 2 (significant) in alle aangemelde aanbestedingen.
- Pilot actieve due diligence naar aanleiding van de aanbesteding 'End User Devices' (2023) in samenwerking met **Electronics Watch**.

2027

- Evaluatie pilot actieve due diligence in samenwerking met Electronics Watch en onderzoeken mogelijkheden doorontwikkeling naar andere relevante categorieën.

In de aanbesteding *End User Devices* (oa. smartphones en laptops) zijn de Internationale Sociale Voorwaarden meegenomen in samenwerking met Electronics Watch. Deze onafhankelijke non-profitorganisatie heeft als missie om de mensenrechten van de werknemers in de wereldwijde electronica-keten te bevorderen en te beschermen.

9 Diversiteit & Inclusie

Uitgangspunt is dat iedereen meetelt. Diversiteit gaat over de verscheidenheid aan mensen. Inclusie over hoe diverse talenten tot hun recht komen en gewaardeerd worden.

De ambitie is om van Pilots (niveau 2) te gaan naar Verbreding (niveau 3 in 2027)

Beleidskader:

- Met de [informatienota Diversiteit en Inclusie](#) en [motie 37bis](#) zijn vier speerpunten benoemd:
 - 1 – Acceptatie en inclusie van lhbt+ Haarlemmers;
 - 2 – Preventie en tegengaan van discriminatie;
 - 3 – Toegankelijkheid;
 - 4 – Gendergelijkheid
- Na ondertekening door Haarlem van het Charter Diversiteit & Inclusie (SER) is dit verder uitgewerkt in het [Diversiteit, Inclusie en Gelijkwaardigheid, plan van aanpak 2024-2026](#) met de ambitie om een organisatie te zijn waar diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid vanzelfsprekend in doen en denken verankerd zitten.

Wat betekent dit voor inkoop?

- Omdat D&I binnen inkoop relatief nieuw is, zijn nog niet alle mogelijkheden bekend.
- In 2021 is de [ISO-norm 30415 – Human resource management – Diversiteit en inclusie](#) gepubliceerd. Een nieuwe is in ontwikkeling.
- Begin 2025 is de [NEN-norm 9120:2025 – toegankelijkheid gebouwen](#) vastgesteld.
- We verwachten van partners met wie we samenwerken dat ze zich inzetten voor Diversiteit, Inclusie & Gelijkwaardigheid

Toepassing:

- Kansrijke categorieën: Flexibele arbeid, Sociaal Domein, ICT, diensten als communicatie, vertaaldiensten, etc.

Acties & planning:

2026

- Evalueren kansen bij Flexibele arbeid (& toepasselijke adviesdiensten).
- Inventariseren kansen Diversiteit communicatie (representatie) en Toegankelijkheid communicatie (talen en taalgebruik), incl. bewonersbrieven.

2027

- Nieuwe standaarduitvraag D&I in aanbestedingen Flexibele arbeid.
- Ontwikkelen van een algemene D&I-verklaring voor contractpartners.
- Sturing op eisen digitale toegankelijkheid uit [GIBIT \(zie Gemeentelijke ICT-kwaliteitsnormen\)](#).
- Start pilot(s) met NEN 9120 – toegankelijkheid gebouwen.
- Inzetten op doorontwikkeling richting niveau 4 (borging).

Bij de aanbesteding *Inhuur flexibele arbeid t/m schaal 9* is van de uitzendbureaus gevraagd de Haarlemse gedragscode Diversiteit, Inclusie en Gelijkwaardigheid (DIG) te onderschrijven en na te leven. Daarmee stimuleren we gelijke kansen en een inclusieve werkomgeving voor zowel interne als externe medewerkers en is diversiteit een vanzelfsprekend onderdeel van samenwerking en professioneel handelen binnen de gemeente.

10 Social Return

Social Return betekent letterlijk 'iets teruggeven aan de samenleving'. SROI is het opnemen van sociale voorwaarden in subsidies en inkoop- of aanbestedings-trajecten met als doel dat de investering die de gemeente doet, een sociale winst oplevert voor mensen met (grotere) afstand tot de arbeidsmarkt.

De ambitie is om op niveau 5 te blijven

Beleidskader:

- Het vergroten van (arbeids)participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt;
- Voorkomen en terugdringen van voortijdige schooluitval;
- Verbinden onderwijs en arbeidsmarkt;
- Bijdrage leveren aan de maatschappelijke doelen van Opdrachtgever.

Wat betekent dit voor inkoop?

- Een opdrachtnemer kan verplicht worden een sociale bijdrage te leveren door kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt een kans te geven.
- Ook kan de arbeidsparticipatie gestimuleerd worden door in te kopen bij sociaal ondernemers of werkplaatsen.
- Binnen de Arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond (oa Haarlem en Zandvoort) is een [Regionaal Protocol Social Return On Investment \(SROI\)](#) vastgesteld.

Toepassing:

- Kansrijke categorieën: Gebouwen, Mobiliteit, Textiel, Flexibele arbeidskrachten, GWW, Sociaal Domein, ICT, Energie.

Acties & planning:

2026

- Onderzoek Kennemer Inkoop Platform tbv doorontwikkeling.

2027

- Doorontwikkeling Kennemer Inkoop Platform nav uitkomsten onderzoek

Bij de aanbesteding *Glasbewassing stadskantoren en buitenlocaties* werd verplicht gesteld om minimaal 5% van de waarde van de opdracht in te zetten ten behoeve van het vergroten van de arbeidsparticipatie van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Deze opdracht is gegund aan een impactondernemer van het Kennemer Inkoop Platform waarvan meer dan 30% van de werknemers onder deze doelgroep valt.

Colofon

Het Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen 2026-2027 is opgesteld door de gemeente Haarlem

Auteurs: Sanne van Kamp & Lesley Wessel

Vormgeving: Studio Nico Swanink

Versie: 1.0 - februari 2026

Contact: duurzaam@haarlem.nl

Afbeeldingen: PIANOo